ליקוטי עצות — חקירות וחכמות חיצוניות

חֲקִירוֹת וְחָכְמוֹת חִיצוֹנִיּוֹתא. עִקַּר הַשֵּׂכֶל הוּא הַשֵּׂכֶל הָאֱמֶת שֶׁל הַצַּדִּיקֵי אֱמֶת, שֶׁעַל־יְדֵי זֶה הַשֵּׂכֶל זוֹכִין לְהַשָּׂגַת אֱלֹקוּת וּלְהַכְנִיס הַשָּׂגוֹת אֱלֹקוּת לְכָל הַנִּלְוִים אֲלֵיהֶם. וְכָל הַחָכְמוֹת חִיצוֹנִיּוֹת הֵם כְּסִילוּת גָּמוּר נֶגֶד זֶה הַשֵּׂכֶל. וְלִפְעָמִים, בַּעֲוֹנוֹתֵינוּ הָרַבִּים, כְּשֶׁנּוֹפֵל זֶה הַשֵּׂכֶל אֲלֵיהֶם (הַיְנוּ לְהָעַכּוּ"ם וְהַסִּטְרָא אַחֲרָא), הֵם מִתְגַּבְּרִים בְּחָכְמָתָם וּמֶמְשַׁלְתָּם, וְאָז מִתְגַּבֵּר חַ"ו מֶמְשֶׁלֶת הָעַכּוּ"ם. וּמִי יוּכַל לִסְבֹּל אֶת קוֹל הַצְּעָקָה וְהַזְּעָקָה גְּדוֹלָה, כְּשֶׁנּוֹפֵל זֶה הַשֵּׂכֶל אֲלֵיהֶם, שֶׁהַכְּסִיל רוֹצֶה לְהִתְחַכֵּם, שֶׁמִּתְגַּבְּרִים לְהַמְשִׁיךְ לְתוֹךְ הַחָכְמוֹת שֶׁלָּהֶם, שֶׁהֵם כְּסִילוּת בֶּאֱמֶת, אֶת בְּחִינַת הַחָכְמָה הָאֲמִתִּיּוֹת שֶׁהוּא הַשֵּׂכֶל הַנַּ"ל שֶׁל הַשָּׂגוֹת אֱלֹקוּת. וְאוֹמְרִים שֶׁרַק הֵם חֲכָמִים, וְאֵין חָכְמָה גְּדוֹלָה מֵחָכְמָתָם הַמְּטֻעֵית, אֲשֶׁר כָּל יְנִיקָתָהּ מִנְּפִילַת הַשֵּׂכֶל הַנַּ"ל. וְהַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא בְּעַצְמוֹ כִּבְיָכוֹל שׂוֹאֵג עַל זֶה. וְצָרִיךְ כָּל אֶחָד לִרְאוֹת לַחְתֹּךְ וּלְהַבְדִּיל וּלְהַעֲלוֹת הַחָכְמָה וְהַשֵּׂכֶל הַנַּ"ל מֵהֶם וּלְהַחֲזִירוֹ לְשָׁרְשׁוֹ. וְזֶה זוֹכִין עַל־יְדֵי צְדָקָה וָחֶסֶד שֶׁעוֹשִׂין. וּלְזֶה הַחֶסֶד זוֹכִין עַל־יְדֵי שֶׁמְּקַבְּלִין תּוֹכָחָה מִמּוֹכִיחֵי אֱמֶת: (לק"א סי' ל' אות ב' ו' ז')

ב. חָכְמָה הוּא שֹׁרֶשׁ כָּל הַדְּבָרִים. לָכֵן צָרִיךְ כָּל אֶחָד לִשְׁמֹר אֶת שִׂכְלוֹ מִשִּׂכְלִיּוֹת חִיצוֹנִיּוֹת, כִּי עִקַּר הַחָכְמָה לִקְנוֹת שְׁלֵמוּת אֵינָם רַק חָכְמוֹת אֱלֹקוּת, וּשְׁאָר הַחָכְמוֹת הֵם חָכְמוֹת בְּטֵלוֹת וְאֵינָם חָכְמוֹת כְּלָל: (לק"א סי' ל"ה אות א')

ג. בִּשְׁעַת הוֹלָדָה הַשֵּׂכֶל מְצֻמְצָם אֵצֶל כָּל אֶחָד וְאֶחָד. וּכְשֶׁמַּתְחִילִין לְהִשְׁתַּמֵּשׁ בּוֹ בְּהִתְבּוֹנְנוּת עֲבוֹדַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, אָז שִׂכְלוֹ הוֹלֵךְ וְגָדוֹל. אֲבָל כְּשֶׁאָדָם מַכְנִיס בְּתוֹךְ שִׂכְלוֹ מַחֲשָׁבוֹת חִיצוֹנִיּוֹת, הֵם חָכְמוֹת חִיצוֹנִיּוֹת, אָז נִתְמַעֵט קְדֻשַּׁת שִׂכְלוֹ כְּפִי הַמָּקוֹם שֶׁל חָכְמָה חִיצוֹנִיּוֹת. וְעַל זֶה הַשֵּׂכֶל הַחִיצוֹנִיּוֹת מִתְלַקְּטִים וּמִתְחַבְּרִים כָּל הַתַּאֲווֹת וְכָל הַמִּדּוֹת רָעוֹת וּמְגֻנּוֹת: (שם)

ד. עַל־כֵּן צָרִיךְ כָּל אָדָם לִשְׁמֹר מְאֹד אֶת שִׂכְלוֹ וּמַחֲשַׁבְתּוֹ, שֶׁלֹּא יַכְנִיס בְּתוֹךְ מַחֲשַׁבְתּוֹ שׁוּם מַחֲשָׁבָה חִיצוֹנָה וְלֹא שׁוּם חָכְמָה חִיצוֹנָה, כִּי כָּל הָרָעוֹת וְכָל הַחֲטָאִים וְהַפְּגָמִים בָּאִים מִפְּגַם הַמַּחֲשָׁבָה חַ"ו, עַל־יְדֵי שֶׁמַּנִּיחִין לִכְנֹס בְּהַמַּחֲשָׁבָה חַ"ו, חָכְמוֹת חִיצוֹנִיּוֹת וּמַחֲשָׁבוֹת חִיצוֹנִיּוֹת. וְעִקַּר הַתְּשׁוּבָה וְהַתִּקּוּן עַל כָּל הָעַוָּונוֹת, הוּא כְּשֶׁמִּתְגַּבֵּר לְגָרֵשׁ כָּל הַמַּחֲשָׁבוֹת חִיצוֹנִיּוֹת מִדַּעְתּוֹ וְשִׂכְלוֹ. כִּי הַחָכְמָה וְהַשֵּׂכֶל הוּא הַנְּשָׁמָה שֶׁהוּא שֹׁרֶשׁ הַכֹּל. וּכְשֶׁמְּקַדֵּשׁ שִׂכְלוֹ, הַיְנוּ נִשְׁמָתוֹ, עַל־יְדֵי זֶה מַגְבִּיהַּ וּמֵשִׁיב הַכֹּל לְשָׁרְשׁוֹ, וְזֶה עִקַּר הַתְּשׁוּבָה: (שם אות א' ב')

ה. כְּשֶׁיִּשְׂרָאֵל נִכְנָסִין חַ"ו בְּחָכְמוֹת חִיצוֹנִיּוֹת שֶׁל הָאָמוֹת, אָז נוֹפֵל הַצַּדִּיק מֵהַשָּׂגָתוֹ וְנִתְחַפֶּה וְנִתְכַּסֶּה הַשָּׂגָתוֹ: (לק"א סי' מ"ט אות ז')

ו. רִבּוּי הַחָכְמוֹת, בִּפְרָט חָכְמוֹת הַפִּילוֹסוֹפְיָא, מַזִּיקִים מְאֹד מְאֹד. כִּי עִקַּר חִזּוּק הַלֵּב שֶׁיּוּכַל לְקִנוֹת חָכְמָה וְשֵׂכֶל אֲמִתִּי הוּא רַק עַל־יְדֵי מַעֲשִׂים טוֹבִים. אֲבָל מִי שֶׁשִּׂכְלוֹ יוֹתֵר מִמַּעֲשָׂיו הַטּוֹבִים, אֵין כֹּחַ בְּלִבּוֹ לְהָכִיל אֶת שִׂכְלוֹ, וַאֲזַי הַשֵּׂכֶל מַחֲטִיאוֹ בְּיוֹתֵר. וְהֵן הֵן הַפִּילוֹסוֹפִים שֶׁאֵין לָהֶם לֵב טָהוֹר, וְאֵין לִבָּם יָכוֹל לְקַבֵּל הַשֵּׂכֶל בִּקְדֻשָּׁה בֶּאֱמֶת לַאֲמִתּוֹ כָּרָאוּי, כִּי לִבָּם חָלָשׁ וְחָסֵר. וּבִפְרָט הַנּוֹאֲפִים הָעוֹסְקִים בְּחָכְמַת הַפִּילוֹסוֹפְיָא שֶׁמְּאֹד מְאֹד מַזִּיק לָהֶם. כִּי עַל־יְדֵי הַנִּאוּף לִבָּם חָסֵר מְאֹד, וְאֵין בְּלִבָּם יְכֹלֶת לְהָכִיל אֶת הַשֵּׂכֶל בְּתוֹכוֹ, לְהִתְרַחֵק מֵחֲטָאִים וּלְהִתְדַּבֵּק בְּהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ עַל יָדוֹ, שֶׁזֶּה עִקַּר הַשֵּׂכֶל הָאֱמֶת. רַק אַדְרַבָּא, עַל־יְדֵי שִׂכְלָם הֵם מַחֲטִיאִים בְּיוֹתֵר, וּמַזִּיקִים לָהֶם וּלְכָל הָעוֹלָם יוֹתֵר מִנְּחָשִׁים וְעַקְרָבִים וּמִכָּל מִינֵי חַיּוֹת רָעוֹת וּמַזִּיקִים שֶׁבָּעוֹלָם, רַחֲמָנָא לִצְלָן. כִּי מְחָרְפִין וּמְגַדְּפִין כְּלַפֵּי מַעְלָה בְּחָכְמָתָם וּכְנֶגֶד הַתּוֹרָה הַקְּדוֹשָׁה, בִּפְרָט נֶגֶד חַכְמֵי הַגְּמָרָא וְהַצַּדִּיקִים שֶׁאַחֲרֵיהֶם זַ"ל, כַּיָּדוּעַ וּמְפֹרָסָם. בַּעַל הָרַחֲמִים יִשְׁמֹר שְׁאֵרִית יִשְׂרָאֵל מֵהֶם וּמֵהֲמוֹנָם: (לק"א סי' נ"ה אות ו')

ז. מַה שֶּׁהִגְבִּיל הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ לַשֵּׂכֶל הָאֱנוֹשִׁי שֶׁיּוּכַל לְהָבִין, הוּא מִצָּוָה גְּדוֹלָה לְחַדֵּד הַשֵּׂכֶל לְהָבִין הַדָּבָר עַל בָּרְיוֹ. אֲבָל יֵשׁ קֻשְׁיוֹת שֶׁאֵינוֹ בְּאֶפְשָׁרִי לַשֵּׂכֶל הָאֱנוֹשִׁי לְהָבִין תֵּרוּץ עַל קֻשְׁיָא כָּזוֹ, רַק לֶעָתִיד לָבוֹא יִתְגַּלֶּה הַתֵּרוּץ. אָסוּר לָאָדָם לְעַיֵּן בָּהֶם. וְכָל מִי שֶׁסּוֹמֵךְ עַל שִׂכְלוֹ וּמְעַיֵּן וְחוֹקֵר בָּהֶם, עַל זֶה נֶאֱמַר: "כָּל בָּאֶיהָ לֹא יְשׁוּבוּן". כִּי עַל קוּשְׁיָא כָּזוֹ אָסוּר לִסְמֹךְ עַל שִׂכְלוֹ רַק לְהַעֲמִיד עַל אֱמוּנָה. וַאֲפִלּוּ אִלּוּ הַקֻּשְׁיוֹת שֶׁיֵּשׁ עָלֵיהֶם תְּשׁוּבָה, לִפְעָמִים נִסְתְּמוּ שִׂבְלֵי הַשֵּׂכֶל וְאֵינוֹ יוֹדֵעַ לְהָשִׁיב עַל אֶפִּיקוֹרְסוּת שֶׁבִּלְבּוֹ. וְהַתִּקּוּן לָזֶה – לִמּוּד הַפּוֹסְקִים (עַיֵּן תַּלְמוּד תּוֹרָה אות מ"ח). וְכָל זְמַן שֶׁאֵינוֹ זוֹכֶה לְתַקֵּן וְלִפְתֹּחַ שִׂכְלוֹ לְהָבִין הַתֵּרוּץ, צָרִיךְ לִסְמֹךְ רַק עַל אֱמוּנָה גַּם בְּקֻשְׁיוֹת אֵלּוּ, כִּי הָעִקָּר הוּא הָאֱמוּנָה: (לק"א סי' ס"ב אות ב')

ח. עַל־יְדֵי דִּבּוּרִים רָעִים מִתְגַּבֶּרֶת וּמִתְפַּשֶּׁטֶת חָכְמוֹת הַפִּילוֹסוֹפְיָא בָּעוֹלָם, שֶׁהוּא בְּחִינַת זְהֻמַת הַנָּחָשׁ, וּמַזֶּקֶת מְאֹד לְהָעוֹלָם רַחֲמָנָא לִצְלָן: (לק"א סי' ס"ג)

ט. אִסּוּר גָּדוֹל לְעַיֵּן בְּסִפְרֵי הַמְחַקְּרִים. כִּי יֵשׁ כַּמָּה קְשָׁיוֹת שֶׁנִּמְשָׁכִין מִבְּחִינַת חָלָל הַפָּנוּי שֶׁאִי אֶפְשָׁר לִמְצֹא עֲלֵיהֶם תֵּרוּץ בְּשׁוּם אֹפֶן, רַק לֶעָתִיד לָבוֹא יִתְגַּלֶּה הַתֵּרוּץ, אֲבָל בְּזֶה הָעוֹלָם אִי אֶפְשָׁר לְיַשְּׁבָם בְּשׁוּם שֵׂכֶל. וּמִי שֶׁמְּעַיֵּן בְּאֵלּוּ הַחָכְמוֹת הַנִּמְשָׁכִין מִשָּׁם, יִהְיֶה נִשְׁקָע וְנֶאֱבָד שָׁם לְעוֹלָם, כִּי עָלֶיהָ נֶאֱמַר: "כָּל בָּאֶיהָ לֹא יְשׁוּבוּן". כִּי אִי אֶפְשָׁר לִמְצֹא בָּהֶם אֶת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ וּלְהָשִׁיב עַל הַקְּשָׁיוֹת וְהַמְּבוּכוֹת שֶׁבָּהֶם בְּשׁוּם שֵׂכֶל. רַק יִשְׂרָאֵל, עַל־יְדֵי אֱמוּנָה עוֹבְרִים עַל כָּל הַחָכְמוֹת וְעַל כָּל הַמְּבוּכוֹת שֶׁבָּעוֹלָם. כִּי הֵם מַאֲמִינִים בְּהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ וּבְתוֹרָתוֹ הַקְּדוֹשָׁה בְּלִי שׁוּם חֲקִירָה וְחָכְמָה, רַק בֶּאֱמוּנָה שְׁלֵמָה. וְעַל שֵׁם זֶה נִקְרָאִים יִשְׂרָאֵל "עִבְרִים", עַל שֶׁעַל־יְדֵי אֱמוּנָתָם הֵם עוֹבְרִים וְעוֹלִים עַל כָּל מִינֵי חָכְמוֹת וַחֲקִירוֹת. כִּי אֵינָם צְרִיכִים לַחֲקֹר אַחַר הָאֱמֶת כְּלָל, כִּי הֵם יוֹדְעִים הָאֱמֶת עַל־יְדֵי אֱמוּנָתָם הַשְּׁלֵמָה, שֶׁמַּאֲמִינִים בְּהָאֱמֶת כְּפִי מַה שֶּׁקִּבְּלוּ מֵאֲבוֹתֵינוּ וְרַבּוֹתֵינוּ זַ"ל. וְעַל־יְדֵי זֶה הֵם עוֹבְרִים וְעוֹלִים עַל כָּל הַחָכְמוֹת כֻּלָּם: (לק"א סי' ס"ד אות ב')

י. וְדַע, שֶׁיֵּשׁ צַדִּיקִים גְּדוֹלִים שֶׁהֵם צְרִיכִין דַּוְקָא לְעַיֵּן בְּאֵלּוּ הַחָכְמוֹת, כִּי עַל יְדֵי עִיּוּנָם בָּהֶם הֵם מַעֲלִין וּמוֹצִיאִין מֵהֶם כַּמָּה נְשָׁמוֹת שֶׁנָּפְלוּ וְנִשְׁקְעוּ בָּהֶם. וְעַל־כֵּן אַל תָּבִיא לְךָ רְאָיָה מִמַּה שֶׁמָּצִינוּ כַּמָּה גְּדוֹלֵי הַקַּדְמוֹנִים שֶׁעָסְקוּ בְּאֵלּוּ הַחָכְמוֹת, כִּי הָיוּ מֻכְרָחִים לָזֶה כַּנַ"ל. וּלְגַדֶּל קְדֻשָּׁתָם הָעֲצוּמָה הֶעֱלוּ נְשָׁמוֹת שֶׁנָּפְלוּ בָּהֶם, כַּנַ"ל. אֲבָל אֲנָשִׁים שֶׁאֵינָם גְּדוֹלִים בְּצִדְקוּת כָּל כָּךְ, מִכָּל שֶׁכֵּן אֲנָשִׁים פְּשׁוּטִים, בִּפְרָט בַּדּוֹרוֹת הַלָּלוּ, חָלִילָה לְהִסְתַּכֵּל וּלְכְנֹס בָּהֶם, כִּי יִהְיֶה נִשְׁקָע וְנֶאֱבָד שָׁם לְעוֹלָם רַחֲמָנָא לִצְלָן: (שם אות ג')

יא. עַל־יְדֵי הַנִּגּוּן שֶׁל הַצַּדִּיק הַגָּדוֹל הָאֲמִתִּי, הוּא מַעֲלֶה הַנְּשָׁמוֹת שֶׁנָּפְלוּ לָאֶפִּיקוֹרְסוּת הַנַּ"ל שֶׁאֵין עָלֶיהָ תְּשׁוּבָה: (שם אות ה')

יב. חַכְמֵי הַטֶּבַע שֶׁרוֹצִים לְהַרְאוֹת עַל פִּי חָכְמָתָם הַמָּטְעִית שֶׁהַכֹּל עַל פִּי הַטֶּבַע ח"ו, הֵם חַיּוֹת רָעוֹת שֶׁדּוֹרְסִים וְטוֹרְפִים רַבִּים מִבְּנֵי עַמֵּנוּ. כִּי כַּמָּה נְפָשׁוֹת מִיִּשְׂרָאֵל שָׁקְעוּ בָּזֶה רַחֲמָנָא לִצְלָן. וְאֵלּוּ הַנְּפָשׁוֹת הֵם כְּצִפֳּרִים הָאֲחוּזוֹת בַּפָּח. עַל־כֵּן כָּל מִי שֶׁחָס עַל נַפְשׁוֹ, צָרִיךְ לִבְרֹחַ וּלְמַלֵּט נַפְשׁוֹ מֵהֶם, שֶׁלֹּא תִּהְיֶה נַפְשׁוֹ נִטְרֶפֶת וְנִדְרֶסֶת ח"ו עַל־יְדֵי חַיּוֹת רָעוֹת הַנַּ"ל. עַל־כֵּן חָלִילָה לְהִסְתַּכֵּל כְּלָל בְּאֵלּוּ הַסְּפָרִים הַמְדַבְּרִים מֵחֲקִירוֹת, אֲפִלּוּ הַסְּפָרִים שֶׁחִבְּרוּ גְּדוֹלֵי יִשְׂרָאֵל, כִּי אֵין רָעָה גְּדוֹלָה מִזּוֹ: (לק"ת סי' ד' אות ו')

יג. עַל־יְדֵי צְדָקָה מְבַטְּלִין כֹּחַ הַנָּחָשׁ, שֶׁהוּא שֹׂרֶשׁ חָכְמַת הַטֶּבַע, וְעַל־יְדֵי זֶה מְמַלְּאִים נִצּוֹלִין מֵחַיּוֹת רָעוֹת הַנַּ"ל שֶׁהֵם חַכְמֵי הַטֶּבַע. וְלִפְעָמִים אֲפִלּוּ כְּשֶׁמַּכְנִיעִין אוֹתָם עֲדַיִן הֵם חוֹזְרִים וּמַטִּילִים אֵיזֶה סָפֵק בָּרָצוֹן, אִם מִתְנַהֵג עַל־יְדֵי רְצוֹנוֹ יִתְבָּרַךְ לְבַד, וְאָז צְרִיכִין לַחֲזֹר וּלְהַרְבּוֹת בִּצְדָקָה. כִּי צְדָקָה מַכְנַעַת וּמַשְׁפֶּלֶת חָכְמַת הַטֶּבַע תָּמִיד, וּמְגַלֵּית שֶׁהַכֹּל מִתְנַהֵג בִּרְצוֹנוֹ יִתְבָּרַךְ לְבַד: (שם אות ט' י"א)

יד. עִקַּר הָעֲבוֹדָה הִיא רַק עַל־יְדֵי תְּמִימוּת וּפְשִׁיטוּת גָּמוּר בְּלִי שׁוּם חָכְמוֹת כְּלָל, וְזֶהוּ עִקַּר הַתַּכְלִית הָאֲמִתִּי. וְחָלִילָה לְמִי שֶׁמְּכֻנֶּה בְּשֵׁם יִשְׂרָאֵל שֶׁיִּכָּנֵס ח"ו בְּסִפְרֵי הַמְחַקְּרִים ח"ו, כִּי לֹא בְּאֵלֶּה חֵלֶק יַעֲקֹב. כִּי יֵשׁ בְּכָל הַחָכְמוֹת אֶבֶן נֶגֶף בְּחִינַת עֲמָלֵק, שֶׁעַל יָדוֹ נוֹפְלִין וְנִכְשָׁלִין וְיוֹכֵל לְאַבֵּד עוֹלָמוֹ כְּרֶגַע ח"ו, וְזֶהוּ הָרָעָה הַגְּדוֹלָה שֶׁבְּכָל הָרָעוֹת. וַאֲפִלּוּ סִפְרֵי יִשְׂרָאֵל שֶׁמְּדַבְּרִים מֵחֲקִירוֹת, אֵין לְהַבִּיט בָּהֶם כְּלָל, כִּי מַזִּיקִים הַרְבֵּה לָאֱמוּנָה הַנַּ"ל שֶׁהוּא יְסוֹד הַכֹּל. וּתְהִלָּה לָאֵל יֵשׁ עַכְשָׁו סְפָרִים קְדוֹשִׁים הַרְבֵּה מְאֹד, הַמְּלֵאִים מוּסָר וְיִרְאַת ה' בְּלִי שׁוּם חֲקִירוֹת, שֶׁאֵינָם מְיֻסָּדִים עַל דַּעַת חַכְמֵי יָוָן יִמַּח שְׁמָם, רַק יְסוֹדוֹתָם בְּהַרְרֵי קֹדֶשׁ עַל דִּבְרֵי רַז"ל בַּגְּמָרָא וּמִדְרָשִׁים, וּבִפְרָט הַמְיֻסָּדִים עַל דִּבְרֵי רַשְׁבִּ"י וַחֲבֵרָיו, הַפּוֹךְ בָּהֶם וַהֲפוֹךְ בָּהֶם. בָּהֶם דַּיְקָא וְלֹא בַּסְּפָרִים שֶׁמְּעָרֶב בָּהֶם דַּעַת הַגּוֹיִים, הַכּוֹפְרִים בָּעִקָּר. מֵהֶם הִמָּלֵט נַפְשְׁךָ. מֵהֶם וּמֵהֲמוֹנָם, וְתִהְיֶה לְךָ נַפְשְׁךָ לְשָׁלָל לְחַיֵּי עוֹלָם לְעוֹלְמֵי עַד וּלְנֵצַח נְצָחִים: (לק"ת סי' י"ט)

טו. בְּעִנְיַן הַקְּשָׁיוֹת שֶׁקָּשֶׁה עַל הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ. מִי שֶׁיֵּשׁ לוֹ דַּעַת אֲמִתִּי כָּל שֶׁהוּא, רָאוּי לוֹ לְהָבִין שֶׁאַדְרַבָּא, כָּךְ רָאוּי לִהְיוֹת דַּיְקָא שֶׁיִּהְיֶה קְשָׁיוֹת עַל הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, וְכָךְ נָאֶה וְיָפֶה לוֹ יִתְבָּרַךְ לְפִי גְּדֻלָּתוֹ וְרוֹמְמוּתוֹ. כִּי בְּוַדַּאי אִי אֶפְשָׁר שֶׁנָּבִין וְנַשִּׂיג בְּשִׂכְלֵנוּ הַנְהָגָתוֹ יִתְבָּרַךְ, וְעַל־כֵּן בְּהֶכְרֵחַ שֶׁיִּהְיֶה עָלָיו יִתְבָּרַךְ קְשָׁיוֹת לְפִי דַּעְתֵּנוּ הָאֲנוּשָׁה הַפְּחוּתָה, וְעַיֵּן בִּפְנִים וְהָבֵן הָאֱמֶת: (לק"ת סי' נ"ב)